

Mozaikový dokument o brněnské architektuře (název v přípravě)

Tématem mého dokumentu bude proměna brněnské architektury skrz tři různá období: počátek 19. století a neorenesance; 70. léta, komunistický režim a modernismus; současné trendy, nová čtvrť Trnité. Skrz dokument budu „proplétat“ podtéma krásy a to, jak lidé vnímali a vnímají dané období. Snažil jsem se vybrat budovy, které vystupují, zároveň jim ale není dána pozornost každodenního člověka, jakou má například Vila Tugendhat nebo v současnosti Hotel Avion.

Formát

Technicky bude dokument rozdělený na tři mikropříběhy, přičemž v každém bude příběh jedné budovy. Ten bude doplněn o současné ruchy budov (nastínění posluchači k čemu se budovy využívají). Zároveň bude přítomna narace popisu budov a jejich charakteristik. Příběh bude doplněn o fakta odborníky na brněnskou architekturu, což by bylo doplněno o názory na „krásu“. U posledního příběhu bych rád oslovil někoho z Kanceláře architekta města Brna, kteří novou čtvrť připravují.

Nejsem si zatím jistý přechody mezi jednotlivými příběhy (znělka, ruchy, ticho?). Také ještě přemýšlím nad úvodem (přímo do prvního příběhu nebo uvedení? ale jaké?).

Kontextualizace

V prvním příběhu jsem vybral příběh budovy bývalé Dívčí odborné školy Vesna na ulici Jaselské, kde v současné době sídlí Střední zdravotnická škola Brno. Na této budově bych chtěl posluchači představit dobovou architekturu, vnímání krásy takové architektury v té době. Skrz ruchy a odborníka bych poté představil dnešní využití, zachovalé části a osudy podobných staveb.

Cituji informace z oficiálních stránek školy:

Obě školní budovy dal postavit Ženský vzdělávací a výrobní spolek Vesna založený v Brně roku 1872, jehož iniciály jsou ozdobou stavby dodnes. Starší budova /č.7/ je postavena v novorenesančním slohu. Na realizaci stavby se podílel brněnský stavitel Antonín Tebich, grafitová výzdoba exteriéru pochází od Josefa Šímy, cenná byla i spolupráce s architektem Dušanem Jurkovičem. Tato budova měla sloužit průmyslové škole.

Mladší budova /č.9/ určená pro dívčí lyceum byla postavena o dva roky později /1899/ v secesním slohu. Realizátorem stavby byl i tentokrát Antonín Tebich, návrh stavby vypracoval pražský architekt Antonín Pfeiffer, figurální reliéf dívky nesoucí ve vztyčené pravici pochoděň a v levici otevřenou knihu jako symbol vzdělání vytvořil sochař Josef Pekárek. Součástí sochařské výzdoby fasády jsou iniciály Karla Nováka, který navrhl ornamentální vlys mezi patry.

Nejcennějším prostorem interiéru stavby je dvorana ve starší budově vyzdobená rukou malíře Joži Uprky. Výzdobu tvoří nástropní freska Slovaček rozhazujících květy a nástěnné obrazy Přadleny a Vyšivačky po stranách pódia, později vytvořil Uprka ještě další dva velké závěsné obrazy na plátně Javornická mamička a Nevěsta. Dvorana slouží jako reprezentativní místnost pro slavnostní shromáždění školy, je možné její využití i pro veřejné kulturní akce. Budovy školy odkoupilo později město Brno, jejich původní poslání, vychovávat a vzdělávat mládež ve zdravotnických oborech, však zůstalo zachováno až do dnešní doby (<https://www.szs-jaselska.cz/skola/historie/historie-skoly/>).

Druhý příběh by byl o budově Bílý dům na Žerotínově náměstí, na kterém bych představil architekturu totalitního režimu, jelikož dům vznikl pro Městský výbor KSČ, který v něm později sídlil. V současnosti je z domu poliklinika. Často se stává, že se budovám z této doby nedává taková péče

jako ostatním památkám, a proto bych ji rád zachytil. Pokračovat také bude linka krásy, vnímání minulosti a současnosti a zachovalost. Budoucnost objektu je ale ve hvězdách, město má totiž záměr jej prodat.

Cituji informace z Brněnského architektonického manuálu stránek:

vznik: 1974–1976

autoři: Miroslav Spurný, František Jakubec

Takzvaný Bílý dům představuje jednu z nejvýznamnějších ukázek modernistické architektury v Brně, navíc dochovanou v dobrém, autentickém stavu. Osmipodlažní stavba na Žerotínově náměstí byla realizována podle plánů architektů Miroslava Spurného a Františka Jakubce v letech 1974–1976 jako hlavní sídlo a kancelářské zázemí představitelů komunistické strany. Právě kvůli svému původnímu účelu čelí často Bílý dům negativnímu hodnocení veřejnosti, přestože se jedná o mimořádně kvalitní příklad architektury 70. let, která navíc tvůrčím způsobem držela krok s trendy západní architektury. Stavba je navržena s ohledem na okolní zástavbu. Podíváte-li se pořádně na kombinaci jejích jednotlivých článků, možná zde najdete až sochařské zacházení s hmotou stavby. Určitě vás zaujme přednáškový a konferenční sál (dnes využívaný také jako kinosál) pro 300 osob, který je umístěn do vystupujícího zprohýbaného tubusu. Lehká prosklená stěna fasády o různých velikostech a tvarech jednotlivých okenních polí je osazena v decentních hliníkových rámech a její hnědavě probarvené sklo působivě zrcadlí okolní prostředí. Schodiště zasadili autoři stavby do dvou mohutných válcových věží vysunutých mimo hlavní budovu. Obě jsou bohatě osvětlovány pomocí souvislé vertikály zaoblených okenních pásů.

Socha Klementa Gottwalda od Františka Navrátila, nacházející se od první poloviny 80. let před hlavním vstupem do budovy, byla odstraněna a nahrazena plastikou Mima od Jiřího Marka z roku 1986, která má upomínat na divadelní minulost pozemku (<https://www.bam.brno.cz/soubor/7441-bily-dum>).

Jako poslední příběh bude současné plánování, výstavba a budoucnost čtvrti Trnitá. Posлуhači bych rád představil zamýšlení Kanceláře architekta města Brna, jak bude nová čtvrť a její „styl“ zapadat do celého Brna. Současné trendy, současná architektura a její návaznost ke krásě. Tento příběh bych ale rád doplnil o celkovou rekapitulaci mého dokumentu, vyvrcholení přemýšlení nad krásou Brna, estetika, budoucnost.